

حرمت مشروبات الکلی

حیدر حب الله

ترجمه: سعید نورا

سوال^۱: آیا آیه صریح قرآنی وجود دارد که نوشیدن مشروبات الکلی را مانند میتة و خون و گوشت خوک ممنوع کرده باشد؟ یا حدیث نبوی مستقیم که شرب خمر را نهی کرده باشد؟

پاسخ: علما منع شرب خمر را بر اساس قرآن و سنت قرار داده اند :

۱ - خداوند متعال در قرآن می فرماید: ﴿يَا أَيُّهَا الَّذِينَ آمَنُوا إِنَّمَا الْخَمْرُ وَالْمَيْسِرُ وَالْأَنْصَابُ وَالْأَزْلَامُ رَجْسٌ مِنْ عَمَلِ الشَّيْطَانِ فَاجْتَنِبُوهُ لَعَلَّكُمْ تُفْلِحُونَ إِنَّمَا يُرِيدُ الشَّيْطَانُ أَنْ يُوقَعَ بَيْنَكُمْ الْعَدَاوَةَ وَالْبَغْضَاءَ فِي الْخَمْرِ وَالْمَيْسِرِ وَيَصُدَّكُمْ عَنْ ذِكْرِ اللَّهِ وَعَنِ الصَّلَاةِ فَهَلْ أَنْتُمْ مُنْتَهُونَ﴾^۱ تصریح کرده اند که دلالت این آیه از دلالت کلمه (یحرم) فصیحتر و بلیغ تر است، زیرا شرب خمر را در زمره میسر و انصاب و ازلام قرار می دهد که همگی امور حرامی هستند بنابراین نخرم نیست در حرمت مانند ایشان است و آن را رجس (پلیدی) نامیده و آن را کار شیطان دانسته است و امر به دوری از آن کرده و فلاح و رستگاری بر دوری از آن معلق می سازد و آن را از چیزهایی قرار داده که شیطان برای ایجاد دشمنی و کینه ورزی و بازدارندگی از یاد خدا و جلوگیری از نماز آن را می خواهد، آنگاه سخن را با نهی ای بلیغ و به صورت استفهامی در گفتار خود به پایان می رساند: ﴿فَهَلْ أَنْتُمْ مُنْتَهُونَ﴾^۱، با اشاره ای تهدیدآمیز یا تحریک آمیز.

کلمه (اجتناب) که برخی سعی می کنند از آن حرام را نفهمند، آشکارا بر حرمت دلالت می کند، وقتی به شخصی می گویند: اجتنب الکذب (از دروغ بپرهیز)، یعنی ترک آن، و وقتی به او می

^۱ حیدر حب الله، إضاءات فی الفكر والدين والاجتماع ۲: سوال ۳۱۷.

گویی: از زهر دوری کن، یعنی نهی او از نوشیدن آن، بلکه پرهیز گویاتر است. زیرا گویا به او می گویی: آن را از خود دور کن، و از این که بگویی: ننوشی، گویاتر است.

۲ - فقها همچنین به نصوص سنت استناد کرده اند، در حدیث نبوی که به طرق متعددی ذکر شده، آمده است: «لعن رسول الله صلى الله عليه وآله الخمر وعاصرها ومعتصرها وباعها ومشتريها وساقيتها وأكل ثمنها وشاربها وحاملها والمحمولة إليه» (کافی ۶: ۳۹۸؛ وتفصیل وسائل الشیعة ۱۷: ۲۲۴). در حدیث نبوی دیگری آمده است: «الخمر حرام. ولعن الخمر بعينها، وعاصرها ومعتصرها وبائعها ومشتريها وشاربها وساقيتها وحاملها والمحمولة إليه، وأكل ثمنها» (دعائم الإسلام ۲: ۱۳۱). در روایت نبوی دیگری: «أهدي إلى رسول الله صلى الله عليه وآله رواية خمر بعدما حرمت الخمر، فأمر بها أن تباع، فلما أن مرّ بها الذي يبيعها ناداه رسول الله صلى الله عليه وآله من خلفه: يا صاحب الرواية، إن الذي حرّم شربها فقد حرّم ثمنها، فأمر بها فصبت في الصعيد، فقال: ثمن الخمر ومهر البغيّ وثمر الكلب الذي لا يصطاد من السحت» (تفصیل وسائل الشیعة ۱۷: ۲۲۵).

در نبوی دیگر: «من شرب خمرًا حتى يسكر لم يقبل منه صلواته أربعين صباحًا» (المصدر نفسه ۲۵: ۲۹۸)، در حدیث نبوی دیگری: «إنّ أول ما نهاني عنه ربّي جلّ جلاله عن عبادة الأوثان وشرب الخمر وملاحاة الرجال..» (همان ۲۵: ۳۰۴)، در نبوی دیگری: «ثلاثة لا يدخلون الجنة: مدمن الخمر، ومدمن سحر، وقاطع رحم، ومن مات مدمن خمر سقاه الله من نهر الغوطة، وهو نهر بجري من فروج المومسات يؤذي أهل النار ريحهنّ» (همان ۲۵: ۳۰۴)، و در نبوی دیگر: «إنّ الخمر رأس كلّ إثم» (همان ۲۵: ۳۱۵)، در نبوی دیگر: «مدمن الخمر كعابد وثن إذا مات عليه يلقي الله يوم (حين) يلقاه كعابد وثن» (همان ۲۵: ۳۱۹)، در نبوی دیگر: «مدمن الخمر يلقي الله يوم يلقاه كافرًا» (همان ۲۵: ۳۲۰).

و روایات بسیار بسیار دیگری از اهل سنت و شیعیان به طرق مختلف از پیامبر و اهل بیت و اصحاب او نقل شده است و تعداد آنها به صدها و نه دهها روایت می رسد که به اشکال مختلف حرمت شرب خمر و مجازات آن و ثبوت حد برای آن حکایت دارد. آن را گناهان کبیره شمردن..

این و برخی از روایات نبوی که در بالا نقل کردیم، از لحاظ سندی صحیح است و در مذاهب مختلف به آن استناد می شود.